

Ortopedik stomatologiyada kofferdamning ahamiyati

Jonibek Alisher o'g'li Berdiqulov
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ortopedik stomatologiyada kofferdamdan foydalanishning ahamiyati, uning klinik amaliyotdagi o'rni, afzalliklari, qo'llash texnikasi va bemor xavfsizligiga ta'siri tahlil qilinadi. Kofferdam stomatologik muolajalarda yuqori steril muhit yaratish, ish maydonini izolyatsiya qilish va protezlash jarayonini aniq hamda xavfsiz bajarishga yordam beradi. Maqola ortopedik davolashda qo'llaniladigan zamonaviy yondashuvlar va klinik tavsiyalar bilan boyitilgan.

Kalit so'zlar: kofferdam, izolyatsiya, ortopedik stomatologiya, protezlash, stomatologik muolaja, xavfsizlik, gigiyena, qo'llash texnikasi

The importance of rubber dams in orthopedic dentistry

Jonibek Alisher o'glu Berdikulov
Samarkand State Medical University

Abstract: This article analyzes the importance of using rubber dams in orthopedic dentistry, its role in clinical practice, advantages, application techniques and impact on patient safety. Rubber dams help create a highly sterile environment in dental procedures, isolate the work area and perform the prosthetic procedure accurately and safely. The article is enriched with modern approaches and clinical recommendations used in orthopedic treatment.

Keywords: rubber dam, isolation, orthopedic dentistry, prosthetics, dental treatment, safety, hygiene, application techniques

Kirish. Ortopedik stomatologiyada davolash jarayonining samaradorligi ko'p jihatdan muhitning tozaligi, bemor xavfsizligi va tish shifokorining aniq ishlashiga bog'liq. Kofferdam - stomatologik izolyatsiya vositasi bo'lib, ish maydonini tupuk, til, yonoq va boshqa yumshoq to'qimalardan ajratish uchun qo'llanadi. Avvalambor terapevtik stomatologiyada keng qo'llangan bo'lsa-da, hozirda ortopedik davolashda ham uning ahamiyati juda yuqori. Zamonaviy stomatologik muolajalar yuqori aniqlikni talab qiladi. Protezlash, qo'shimcha konstruktsiyalar tayyorlash, tishlarni tayyorlash (preparatsiya), vaqtinchalik va doimiy protezlarni o'rnatish kabi

jarayonlarda steril va quruq ish maydoni - muvaffaqiyat kaliti hisoblanadi. Kofferdam aynan shu talablarni bajarishga yordam beradigan eng samarali vositalardan biridir.

1. Kofferdamning mohiyati va tuzilishi

Kofferdam tabiiy yoki sintetik lateks materialdan tayyorlangan yupqa rezina pardadan iborat bo'lib, u maxsus ramka, qisqichlar (klamplar) va teshik ochuvchi punch yordamida og'iz bo'shlig'iga o'rnatiladi. Uning asosiy vazifasi - muolaja qilinayotgan tishni yakka holda ajratish.

Kofferdam quyidagi asosiy elementlardan iborat:

Rezina parda - turli o'lcham va qalinliklarda bo'ladi;

Klamplar - tishni mahkamlab turuvchi metall qismlar;

Ramka - pardani tarang holatda ushlab turadi;

Punch va forsepslar - teshik ochish va klamlarni o'rnatishda qo'llanadi.

Bu elementlarning to'g'ri tanlanishi va qo'llanilishi izolyatsiya sifatiga bevosita ta'sir qiladi.

2. Ortopedik stomatologiyada kofferdamning qo'llanish sohasi

Kofferdam ortopedik davolashning deyarli barcha bosqichlarida qo'llanishi mumkin:

Tishlarni preparatsiya qilishda - so'lakning tushishini oldini olib, qo'l harakatining aniqligini oshiradi;

O'lchov olishda (otpechatok) - massaning namlik bilan reaksiyaga kirishishining oldini oladi;

Sementlash jarayonida - protezning to'g'ri va mustahkam o'rnatilishini ta'minlaydi;

Estetik protezlash - kompozit va yopishtiruvchi materiallar bilan ishlashda quruqlik muhim omil hisoblanadi.

3. Kofferdamning afzalliklari:

Ortopedik muolajalarda kofferdamdan foydalanish bir qator klinik afzalliklarni beradi.

3.1. Sterillik va gigiyena. Kofferdam bemorning tupugi, nafasidan keladigan namlik va boshqa ifloslantiruvchi omillarni ish maydonidan ajratadi. Bu mikroorganizmlarning faoliyatini kamaytiradi va infeksiya xavfini minimallashtiradi.

3.2. Bemor xavfsizligi. Muolaja vaqtida mayda asboblarning og'iz bo'shlig'iga tushish xavfi mavjud. Kofferdam bunday holatlarning oldini oladi. Bundan tashqari, kimyoviy moddalar (kislotali gel, tsement) og'iz shilliq qavatiga tushmasligi uchun ham zarur.

3.3. Shifokor uchun qulaylik. Izolyatsiya tufayli ko'rinish aniq bo'ladi, asboblarni qo'llash osonlashadi, muolajaning davomiyligi qisqaradi. Shifokor bemorning tilini yoki yonoqlarini ushlab turishga vaqt sarflamaydi.

3.4. Muolajaning sifatini oshirish. Namlikning yo'qligi yopishtiruvchi materiallarning mexanik va kimyoviy xususiyatlarini mustahkamlaydi. Natijada protezlar, vinirlar yoki inleylarning xizmat muddati uzayadi.

Kofferdamni qo'llash bo'yicha texnik tavsiyalar:

Kofferdamni to'g'ri o'rnatish natijaga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun quyidagi bosqichlarga amal qilish tavsiya etiladi:

Klamplarni to'g'ri tanlash - tish shakli va o'lchamiga mos kelishi kerak;

Teshik ochish - tishning anatomik joylashuviga mos teshik ochiladi;

Klamplarni joylashtirish - maxsus forceps bilan tishga mahkamlanadi;

Pardani ramkaga tortish - izolyatsiya to'liq bo'lishi kerak;

Tish atrofini moslashtirish - dental floss yordamida parda yorig'iga tushiriladi.

Qo'llashdagi cheklovlar va ehtiyot choralar:

Kofferdam universal vosita bo'lsa-da, ayrim hollarda uni qo'llash qiyin bo'lishi mumkin. Lateks allergiyasi bo'lgan bemorlarda latekssiz variantlar tanlanadi; Tishning past darajada chiqishi klamplarni mahkamlashni qiyinlashtiradi; Ortodontik konstruksiyalar mavjud bo'lsa, mos klamplar tanlash talab etiladi; Bemorning psixologik noqulayligi holatida asta-sekin tushuntirish zarur.

Xulosa. Ortopedik stomatologiyada kofferdam - yuqori sifatli, aniq va xavfsiz muolajalarni ta'minlaydigan muhim vosita hisoblanadi. U ish maydonini to'liq izolyatsiya qilish, gigiyenik sharoitni yaxshilash, protezlash jarayonida xatolarni kamaytirish va natijaning mustahkamligini oshirishga xizmat qiladi. Kofferdamdan foydalanish ortopedik stomatologning zamonaviy amaliyotida muhim talab sifatida qaralishi lozim. Kofferdamning to'g'ri tanlanishi va to'g'ri qo'llanishi bemor xavfsizligi, shifokor ishlash qulayligi va yakuniy natijaning sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, ortopedik stomatologlar tomonidan ushbu izolyatsiya vositasidan keng foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kizi Z. M. A. DENTAL CARIES IN YOUNG CHILDREN // Scientific Journal Of Medical Science And Biology. – 2024. – T. 2. – №. 2. – C. 89-92.
2. Абдувакилов Ж. У., Зубайдуллаева М. А. Стоматологические аспекты симптомов метаболического синдрома //Scientific Journal Of Medical Science And Biology. – 2024. – Т. 2. – №. 2. – С. 113-118.
3. Zubaydullayeva M. A., Norxolov J. J. O. G. L. Stomatologik kasalliklarning oldini olishda og 'iz bo 'shlig 'i gigiyenasi vositalarining ahamiyati //Science and Education. – 2025. – Т. 6. – №. 2. – С. 120-124.
4. Baratova S. N., Zubaydullayeva M. A., Ebodov I. M. O. G. L. Tish kariesi profilaktikasining zamonaviy tadqiqotlari //Science and Education. – 2025. – Т. 6. – №. 2. – С. 31-35.

5. Abduvakilov J. U. et al. ASSESSMENT OF WHETHER PATIENTS WITH METABOLIC SYNDROME NEED ORTHOPEDIC DENTAL CARE //Journal of Modern Educational Achievements. – 2023. – T. 10. – №. 1. – C. 89-95.

6. Abduvakilov J. U. et al. The state of dental status of patients with metabolic syndrome //Journal of Modern Educational Achievements. – 2023. – T. 10. – №. 1. – C. 96-103.

7. Abduvakilov J. U. et al. METABOLIC SYNDROME IN DENTAL PRACTICE //Journal of Modern Educational Achievements. – 2023. – T. 10. – №. 1. – C. 77-88.